

”Затверджую”
Заступник начальника
управління освіти і науки

О.Г. Липовецька

ПОЛОЖЕННЯ
про проведення обласного (II етапу Всеукраїнського) турніру юних винахідників та
раціоналізаторів на 2008-2011 роки

1. Загальні положення

Обласний турнір юних винахідників та раціоналізаторів проводиться управлінням освіти і науки Житомирської облдержадміністрації в рамках обласної цільової програми роботи з обдарованою молоддю на 2007-2010 роки. Турнір є командним конкурсом у розв’язуванні складних наукових задач, представленні розв’язків у переконливій формі і захисті їх у науковій дискусії – творчих боях.

Творчі бої обласного турніру проводяться за списком завдань, затвердженим оргкомітетом Всеукраїнського турніру юних винахідників та раціоналізаторів.

2. Мета та завдання

- якісне оновлення змісту, форм та методів роботи з обдарованою учнівською молоддю;
- задоволення потреб старшокласників у професійному самовизначенні відповідно до їх інтересів, здібностей шляхом залучення до практичної наукової, раціоналізаторської та винахідницької діяльності, навчання їх нормам і стилю роботи у творчих колективах;
- активізація діяльності районних (міських) наукових товариств та філій Житомирського територіального відділення МАН України;
- залучення провідних вчених, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів Житомирщини до роботи з учнівською молоддю;
- пошук та підтримка юних винахідників, раціоналізаторів та конструкторів;
- ознайомлення учнівської молоді з сучасним трактуванням основних понять теорії розв’язку винахідницьких завдань, найновішими досягненнями сучасної науки і техніки;
- відбір кандидатів та формування делегації Житомирської області для участі в III етапі Всеукраїнського турніру юних винахідників та раціоналізаторів.

3. Місце та час проведення

Обласний турнір юних винахідників та раціоналізаторів (II етап Всеукраїнського) проводиться управлінням освіти і науки Житомирської облдержадміністрації щорічно в м. Житомирі у жовтні-листопаді місяці на базі Житомирського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради (м. Житомир, вул. Якіра 20, т. (0412) 24-19-17).

4. Керівництво

Методичне та організаційно-масове забезпечення підготовкою та проведенням турніру покладається на Житомирський обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради.

Безпосереднє проведення турніру покладається на журі, яке оцінює виступ команд у творчих боях, перевіряє розв’язання і представлення командами запропонованих задач.

5. Умови проведення та учасники

Обласний турнір юних винахідників та раціоналізаторів проводиться згідно даного Положення та є II етапом Всеукраїнського турніру. Обласному турніру, як правило, мають передувати районні та міські турніри (I етапи Всеукраїнського). В турнірі беруть участь команди загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, наукових товариств та філій Житомирського територіального відділення МАН України, збірні команди районів та міст області. Кількість команд від навчального закладу, наукового товариства, району, міста не обмежується.

Кількісний склад команди 6 чоловік, в тому числі 5 учнів віком від 15 до 18 років. Очолює команду і несе відповідальність за життя і здоров'я її членів керівник команди - педагогічний працівник, який брав активну участь у підготовці дітей до турніру.

Керівник команди забезпечує ознайомлення членів команди з даним Положенням, своєчасне оформлення необхідних документів, прибуття учнів на турнір, повернення їх до місця проживання, необхідну морально-психологічну підтримку і допомогу, відповідає за безпеку життя і здоров'я учасників в дорозі та під час проведення турніру.

Офіційним представником команди під час проведення турніру є капітан, учень обраний членами команди. Капітан відповідає за організацію розв'язування задач членами команди, підготовку доповідачів, опонентів, вибір тактики ведення бою.

Кожна команда повинна мати назву, єдину форму, емблему та підготувати представлення (привітання).

Учасники турніру повинні суворо дотримуватись вимог даного Положення, норм і правил техніки безпеки, виконувати рішення журі, виявляти бережливість при використанні обладнання, приладів, інструментів, тощо. У разі порушення цих вимог, рішенням журі, результати команди можуть бути анульовані.

Дата проведення турніру визначається наказом управління освіти і науки Житомирської облдержадміністрації. Для участі у турнірі необхідно за десять днів до його початку подати за адресою: 10003, м. Житомир, вул. Якіра 20, Житомирський обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради, (тел.: 8 (0412) 24-19-17) попередню заявку (додаток № 1) та наказ відділу (управління) освіти «Про підсумки проведення турніру в районі (місті)».

Організатори не гарантують забезпечення житлом команд, що своєчасно не подали попередню заявку на участь в турнірі.

За відсутності перерахованих документів або порушення строку їх подання питання про участь команди в турнірі вирішується головою журі.

6. Необхідна документація

Кожна команда при реєстрації повинна представити такі документи:

- заявку на участь у турнірі (додаток №2);
- посвідчення про відрядження керівника команди;
- копію ідентифікаційного коду кожного учасника;
- паспорт або свідоцтво про народження кожного члена команди;
- медичну довідку про можливість перебування в дитячому колективі або дозвіл лікаря в заявці на участь у турнірі.

При реєстрації також необхідно пред'явити розв'язки завдань турніру у вигляді рефератів, які після закінчення боїв здаються журі.

Без вищевказаних документів команда до участі в турнірі не допускається.

7. Вимоги до написання та оформлення розв'язків задач (рефератів).

Розв'язок кожного завдання повинен ґрунтуватись на певній науковій та експериментальній базі, містити посилання на відповідну літературу, її перелік, відображати власну позицію автора (авторів), бути оформлений у вигляді окремого реферату. Титульний лист реферату оформляється згідно зразка (додаток № 3).

Реферат має бути виконаний державною мовою, при його оформленні бажано використання наступної схеми:

- вступ (обґрунтування підходу до розв'язування завдання, гіпотез, методів, новизни, можливості практичного застосування);
- основна частина (суть розв'язування завдання, ідеї автора, отриманий результат, аналіз літератури, яка була використана, основні ідеї);
- висновки (на основі варіантів розв'язків показується їх відповідність визначеному завданню, можливі узагальнення);
- список джерел і літератури;
- додатки (таблиці, схеми, слайди, ілюстрації тощо).

• Оформлення на друкарській машинці

Реферат друкується на папері формату А4 через 2 інтервали. Відтиски на папері повинні бути чіткими. Розмірні показники друку:

- в одному рядку 60 + 2 знаки з урахуванням пропусків між словами;
- абзацний відступ 3 – 5 інтервалів;
- на одній сторінці суцільного тексту 40 + 2 рядків;
- верхнє поле 20 мм, праве – 10 мм;
- ліве та нижнє поля довільні, але не менше 20 мм;
- заголовки відокремлюються від тексту зверху і знизу 3 інтервалами.

• Оформлення на комп'ютері

Текст має бути набраним в текстовому редакторі Microsoft Word на папері формату А4 шрифтом Time New Roman розмір шрифту - 14, інтервал між рядками тексту – полуторний. Параметри сторінки: орієнтація – книжна, всі поля сторінки – 25 мм.

8. Програма

Програмою обласного турніру передбачено:

1. Виступ команди в ролі доповідача.
2. Виступ команди в ролі опонента.
3. Виступ команди в ролі рецензента.

9. Порядок проведення турніру

При підготовці до турніру команди письмово розв'язують 15 задач, які надсилаються на місця за місяць до початку турніру.

Турнір юних винахідників та раціоналізаторів проводиться у вигляді творчих боїв команд учасниць. В кожному творчому бої беруть участь три команди, кожна з яких виступає в одній з ролей: доповідач, опонент або рецензент. Номер бою і послідовність виступу команди у тій чи іншій ролі визначаються жеребкуванням.

Протягом творчого бою члени команд не можуть консультиватися з жодною людиною, що не є учасником команди. Для ведення творчих боїв з членів журі обирається ведучий.

9.1. Хід творчого бою

Команда в ролі опонента пропонує команді в ролі доповідача задачу для рішення. Команда доповідач один раз може відмовитись від виклику без пояснення причини. Тоді команда-опонент викликає команду-доповідача на будь-яке з завдань, які залишилися.

Доповідач (один або кілька членів команди) викладає рішення завдання й отриманий результат, акцентуючи увагу слухачів на основних творчих ідеях і висновках. При викладі свого рішення завдання доповідач використовує демонстрацію плакатів, слайдів, макетів. Представлене рішення не обов'язково повинно бути розв'язком завдання повністю. Можуть бути представлені окремі часткові просування, розбір окремих суттєвих випадків, запропоновані самостійно поставлені та розв'язані аналогічні, але можливо більш прості завдання. Формулювання і результати запропонованих завдань можуть бути при можливості значно узагальнені (навіть якщо це не пропонується умовою завдання).

Після виступу команди-доповідача члени команди-опонента мають можливість задати запитання, які допоможуть краще розібратися в запропонованому рішенні.

Опонент (один або кілька членів команди) висловлює критичні зауваження до запропонованого рішення, пояснює позитивні сторони представленого рішення, виявляє недоліки і помилки, вказує на нехтування можливістю узагальнення запропонованої завдання. Виступ опонента не повинен зводитись до викладу власного розв'язання завдання. При цьому опонент повинен утриматись від коментарів, не пов'язаних з запропонованим розв'язком завдання.

Команда-рецензент має право задавати питання і команді-доповідачу і команді-опоненту. У своєму виступі команда-рецензент дає оцінку команді-доповідачу за якість викладення обговорюваної проблеми та команді-опоненту за вміння заперечувати, спростовувати та оцінювати виступ команди суперника.

Після виступу команди рецензента, уточнюючих питань журі та оголошення оцінок ведучим бій вважається закінченим. В наступний творчий бій вступають інші команди (за жеребкуванням) або попередні в нових ролях.

Під час кожного творчого бою команди повинні дотримуватись наступного регламенту:

– опонент пропонує доповідачу задачу для рішення	0.5 хв.
– опонент приймає або відхиляє виклик	0,5 хв.
– підготовка до представлення рішення завдання командою-доповідачем	3 хв.
– представлення рішення завдання командою-доповідачем	7 хв.
– обмін уточнюючими питаннями та відповідями на них між командами доповідачем та опонентом	2 хв.
– підготовка до виступу команди-опонента	2 хв.
– виступ команди-опонента	5 хв.
– обмін уточнюючими питаннями та відповідями на них між командою рецензентом та командами доповідачем і опонентом	3 хв.
– підготовка до виступу команди-рецензента	2 хв.
– виступ команди-рецензента	3 хв.
– уточнюючі питання журі до команд	2 хв.
– виставлення оцінок, розгляд реферату та підведення підсумків бою членами журі	10 хв.

Бої турніру закінчуються після того, коли кожна команда виступить у трьох ролях.

9.2. Ведучий творчого бою

Ведучий творчого бою обирається з членів журі та для забезпечення нормального проведення творчого бою він:

- викликає команди, представляє їх ролі, зачитує умови задач;
- стежить за дотриманням регламенту бою; за характером питань, що задаються і за тим, щоб вони не повторювались; за дискусією і припиняє її, коли вона стає неконструктивною;
- створює умови для нормальної роботи журі та оголошує оцінки.

9.3. Критерії оцінки виступу команд під час творчого бою.

За участь у турнірі команда максимально може отримати 100 балів. Перевіряють й оцінюють рівень розв'язання і представлення командами запропонованих задач під час творчих боїв 5 членів журі. При цьому вони користуються наступними критеріями;

- **Виступ команди в ролі доповідача (60 балів максимально)**
 - повнота розв'язання завдання та наявність узагальнень 15 балів максимально
 - науковість, аргументованість 10 балів максимально
 - наявність та вміння застосовувати наочні посібники 10 балів максимально
 - повнота та вичерпність відповідей на поставленні запитання 10 балів максимально
 - наявність реферату та його оформлення 10 балів максимально
 - стиль, грамотність, культура мовлення 5 балів максимально
- **Виступ команди в ролі опонента (25 балів максимально)**
 - повнота аналізу виступу команди-доповідача з відзначенням позитивних та негативних сторін 10 балів максимально
 - вміння чітко та конкретно ставити запитання, які допоможуть розібратися в запропонованому розв'язанні завдання 5 балів максимально
 - вичерпність та повнота відповідей на запитання під час дискусії 5 балів максимально
 - стиль, грамотність, культура мовлення 5 балів максимально
- **Виступ команди в ролі рецензента (15 балів максимально)**
 - науковість, аргументованість та повнота аналізу виступу команди-доповідача 6 балів максимально
 - науковість, аргументованість та повнота аналізу виступу команди-опонента 6 балів максимально
 - стиль, грамотність, культура мовлення 3 бали максимально

10. Підведення підсумків

Під час турніру проводиться командна першість, яка визначається за максимальною сумою балів набраних командою у трьох ролях під час творчих боїв.

При однаковій кількості балів набраних командами, перевага надається тій, яка має вищу оцінку за виступ у ролі доповідача.

11. Нагородження переможців

Всі члени команди-переможниці (I місце в командному заліку) нагороджуються дипломами Житомирського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради I ступеня та цінними подарунками. Команди, які зайняли II і III місця – дипломами Житомирського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради відповідних ступенів.

Команді-переможниці надається право участі у Всеукраїнському турнірі юних винахідників та раціоналізаторів.

12. Журі турніру

Склад журі турніру комплектується з науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів м. Житомира, працівників Житомирського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради та працівників інших установ за згодою.

Голова журі турніру затверджується наказом управління освіти і науки Житомирської обласної державної адміністрації, а склад журі – наказом Житомирського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради.

Рішення журі є обов'язковим для команд. По закінченні боїв журі проводить консультації для учасників турніру за розв'язком завдань. Підводячи підсумки і аналізуючи рівень знань учасників турніру журі готує представлення оргкомітету про нагородження переможців.

За поданням журі комплектується команда для участі у Всеукраїнському турнірі юних винахідників та раціоналізаторів.

13. Матеріальне забезпечення

Організаційні витрати на проведення турніру відносяться на рахунок асигнувань Житомирського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Житомирської обласної ради відповідно до затвердженого кошторису.

Витрати на проїзд, харчування, проживання членів команд та супроводжуючих відносяться на рахунок коштів відряджуваних установ.

ПОПЕРЕДНЯ ЗАЯВКА
на участь в обласному турнірі юних винахідників та раціоналізаторів

_____ районний (міський) відділ (управління) освіти просить допустити до участі у турнірі команду в складі:

№	Кількість учасників	Назва команди
1		
2		
	Керівник делегації	
	Всього кількість місць необхідних для проживання в готелі	

Начальник районного (міського) відділу (управління) освіти

_____ (підпис)

_____ (Прізвище, ім'я та по батькові)

М.П.

ЗАЯВКА
на участь в обласному турнірі юних винахідників та раціоналізаторів

_____ районний (міський) відділ (управління) освіти просить допустити до участі у турнірі команду в складі:

№	Прізвище, ім'я та по батькові	Рік народження	Навчальний заклад, клас	Назва команди	Домашня адреса	Педагогічний керівник
1						
2						
3						

Керівник команди _____

Начальник районного (міського) відділу (управління) освіти

_____ (підпис)

_____ (Прізвище, ім'я та по батькові)

М.П.

Додаток 3
Зразок оформлення титульного листа реферату
з розв'язком завдань турніру

ЖИТОМИРСЬКЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ МАЛОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ЖИТОМИРСЬКЕ МІСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ШКОЛЯРІВ

ЖИТОМИРСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 25

Обласний турнір юних винахідників та раціоналізаторів

(повна назва творчого завдання)

Автор:

Якімов Сергій Іванович
учень 11 класу ліцею №25, м. Житомира
кандидат в дійсні члени Житомирського
територіального відділення МАН України

Педагогічний керівник:

Іванюк Микола Петрович
вчитель фізики ліцею №25
м. Житомира

м. Житомир
2008 рік